

Grey Scale #13

DANES-PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
DEPARTAMENT X PRZEMYSŁU WOJENNEGO L. 25/MOB./26

ŚCIŚLE TAJNE!

MOB.

Trzymać pod zamknięciem.

1814 F

INSTRUKCJA

DLA

KOMENDANTA PERSONELU

W ZMOBILIZOWANYM ZAKŁADZIE
PRZEMYSŁU WOJENNEGO

WARSZAWA 1926

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
DEPARTAMENT X PRZEMYSŁU WOJENNEGO L. 25/MOB./26

ŚCIŚLE TAJNE!

MOB.

Trzymać pod zamknięciem.

INSTRUKCJA

DLA

KOMENDANTA PERSONELU

W ZMOBILIZOWANYM ZAKŁADZIE
PRZEMYSŁU WOJENNEGO

WARSZAWA 1926

ŚCIŚLE TAJNE!

MOB.

Trzymać pod zamknięciem.

INSTRUKCJA
DLA
KOMENDANTA PERSONELU
W ZMOBILIZOWANYM ZAKŁADZIE
PRZEMYSŁU WOJENNEGO

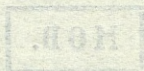

WARSZAWA 1926

355.66 : 355.2

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
DEPARTAMENT PRZEMYSŁU WOJENNEGO

SCISLE TAJNE!

Tworzone pod kontrolą

INSTRUKCJA
DLA
KOMENDANTA PERSONELU
W ZMOBILIZOWANYM ZAKŁADZIE
PRZEMYSŁU WOJENNEGO

32847/2

WARSZAWA 1926

D. S. G. Nr. 49. 1000. 4.II.1926.

**Departament X
Przemysłu Wojennego**

L. 25/Mob.

Niniejszym zatwierdzam „Instrukcję dla Komendanta personelu w zmobilizowanym zakładzie przemysłu wojennego”.

Instrukcja ta ma za zadanie określić tylko w ogólnym zarysie organizację zakładu przemysłowego, prawa i obowiązki personelu, prawa i obowiązki Komendanta personelu i służyć jako podstawa jego pracy, przy czynnościach nakreślonych poszczególnymi paragrafami tej instrukcji.

Nie można bowiem w tej instrukcji przewidzieć wszystkich możliwości i ścisłego sposobu postępowania w poszczególnych wypadkach, w jakich będzie musiał pełnić służbę komendant personelu. Dlatego też komendant personelu nie może działać szablonowo, w wielu wypadkach musi działać samodzielnie, kierując się ogólną sytuacją, w jakiej się znajduje i osobistym taktem, mając na uwadze jedyny cel: „zabezpieczenie interesów armji walczącej”.

W imieniu Ministra Spraw Wojskowych

Szef Sztabu Generalnego

w. z. ZAJĄC

Generał Brygady.

Niniejszym zatwierdzam „Instrukcję dla Komendanta personelu w zbrojeniowni” jako klasę przedmiotu wojskowego”.
Instrukcja ta ma za zadanie określić jako w ogólnym zakresie organizację kadry personelu, prawa i obowiązki personelu, a także i obowiązki Komendanta personelu, który jako podlega jego pracy, przy czynnościach należących do jego zakresu, przysługującej tej instrukcji.
Nie można bowiem w tej instrukcji przewidzieć wszystkich możliwości i szeregów, aby postępowania w poszczególnych wypadkach, w jakich będzie miał miejsce kontakt komendanta personelu. Dlatego też komendant personelu może dążyć do ustalenia, w jakich wypadkach musi działać samodzielnie, a które z nich są ogólnie określone, w jakich się znajduje i osobistym faktem, mając na względzie ich praktyczną i bezpieczeństwo interesów państwa.

W imieniu Ministra Spraw Wojskowych
Gen. Józef Dąbrowski
w. s. p.
Gen. Józef Dąbrowski

WSTĘP.

Celem pokrycia zapotrzebowania wojennego dla armii w polu, zostają oddane w miarę potrzeby do dyspozycji Ministra Spraw Wojskowych te wszystkie zakłady przemysłowe, których produkcja niezbędna jest do prowadzenia wojny.

Zakłady przemysłowe, których produkcja specjalnie jest ważną dla pokrycia zapotrzebowania armii, stanowią O. de B. szczegółowe przemysłu wojennego. Zakłady te ulegają mobilizacji.

Mobilizację zakładów przemysłowych, wchodzących do O. de B. szczegółowego, opracowuje Dep. X Przemysłu Wojennego, składa się ona z następujących przygotowań:

Mobilizacji personalnej, mobilizacji technicznej i materiałowej, zabezpieczenia transportów i środków transportowych, oraz ochrony tych zakładów.

Dla zabezpieczenia ciągłości pracy w poszczególnych zakładach przemysłowych, wchodzących do O. de B. szczegółowego, M. S. Wojsk zapewnia dla nich potrzebny personel.

Odbywa się to drogą nadania przydziałów wojennych poszczególnym pracownikom obowiązującym do służby wojskowej, pracującym w danym zakładzie, do tegoż zakładu przemysłowego, tudzież drogą przydziału fachowców, w porozumieniu z Dyрекcją zakładu, przez przydział kompanji roboczych i powołanie do służby pomocniczej lub świadczeń osobistych pracowników nieobowiązujących do służby wojskowej.

Każdy zakład przemysłowy, wchodzący do O. de B. szczegółowego, jest jednostką mobilizowaną, przydzieloną do jednostki mobilizującej, którą jest jakiś oddział wojskowy, wyznaczony corocznie w tabelach mob. przemysłu

wojennego. Zadaniem jednostki mobilizującej jest ewidencja personelu fachowego, który otrzymał przydziały wojenne do tego zakładu, który ta jednostka mobilizuje.

Sprawa mobilizacji personalnej dla przemysłu wojennego jest szczegółowo ujęta w instrukcji „Zasady i wskazówki mobilizacji personalnej przemysłu wojennego”.

Całość wszystkich przygotowań jest zestawiona w elaboracie mob. poszczególnych zakładów przemysłowych.

Na zasadzie elaboratu mobilizacyjnego i dziennika mobilizacyjnego przystąpi Komendant personelu do prac, ujętych niniejszą instrukcją.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji Komendant personelu zgłasza się do D.O.K., gdzie otrzymuje elaborat z dziennikiem mobilizacyjnym danego zakładu przemysłowego.

W dzienniku mobilizacyjnym wymienione będą wszystkie czynności, związane z mobilizacją zakładu przem. wchodzącego do O. de B. szczegółowego, jakie ma przedsięwziąć wojskowy komendant personelu z chwilą objęcia swojej funkcji.

CZĘŚĆ I.

ORGANIZACJA ZAKŁADÓW PRZEMYSŁU WOJENNEGO.

Prg. 1. Organizacja zakładów przemysłu wojennego.

Zakłady przemysłowe, objęte O. de B. szczegółowem przem. woj. z chwilą ogłoszenia mob. pozostają nadal w dotychczasowym zarządzie prywatnym.

Kierownictwo techniczne i administracyjne spoczywa w ręku dotychczasowych kierowników. Zabezpieczenie interesów wojska w danym zakładzie powierzone zostaje Komendantowi Personelu.

Prg. 2. Właściciel, wzgl. naczelny dyrektor zakładu.

Sprawy związane z produkcją mob. zakładu regulują zawierane już w czasie pokoju umowy mobilizacyjne.

Właściciel, względnie naczelny dyrektor zakładu przemysłowego, objętego O. de B. szczegółowym, zależy w sprawach dotyczących jakości i wysokości produkcji od M. S. Wojsk.

W sprawach zatrudnionego personelu, podległego mu w sprawach technicznych i administracyjnych, porozumiewa się z Komendantem personelu danego zakładu.

O ile właściciel, wzgl. dyrektor podpada pod jedną z kategorii osób wojskowych, wymienionych, w pkt. a) i c) prg. 20. podlega w sprawach pers. Szefowi Służby Przemysłu Wojennego D. O. K., lub D. O. E.

Prg. 3. Przymusowy zarząd.

W razie gdyby dotychczasowy zarząd zakładu przemysłowego O. de B. szczegółowego nie dawał dostatecznych gwarancji odpowiedniego kierownictwa, lub w razie

ujawnienia złej woli ze strony zarządu, M. S. Wojsk przejmie taki zakład przemysłowy w zarząd własny. Stosunek wojskowego kierownika wytwórni do Komendanta personelu, zależnie od tego, czy to będzie osoba wojskowa czy cywilna, będzie każdorazowo uregulowany oddzielnym rozkazem.

Prg. 4. Komendant personelu.

Na każdy zakład, względnie na kilka zakładów przemysłowych zostanie wyznaczony oficer w charakterze Komendanta personelu.

Prg. 5. Zabezpieczenie interesów wojska.

Komendant personelu ma obowiązek zabezpieczyć interesy armii w zakładzie przemysłu wojennego przez:

- a) utrzymanie dyscypliny wśród pracowników, celem zapewnienia normalnej produkcji zakładów przem. woj.,
- b) ochronę podległego mu personelu przed agitacją wywrotową,
- c) ochronę zakładów przem. woj. przed wywiadem obcym i zamachami z zewnątrz,
- d) ochronę zakładu przem. woj. przed atakami nieprzyjacielskiego lotnictwa,
- e) starania natury gospodarczej,
- f) ściśle wykonywanie zarządzeń sanitarnych.

Prg. 6. Zależność służbowa.

Komendanta personelu mianuje Minister Spraw Wojskowych na wniosek Szefa Dep. X. Przem. Wojen.

O ileby Minister Spraw Wojsk. w porozumieniu z Ministrem Przem. i Handlu w poszczególnych, wyjątkowych wypadkach wyznaczył dla pewnych zakładów przem. woj. swego fachowego delegata, to w tych wypadkach stosunek delegata do Komendanta personelu będzie ustalony każdorazowo oddzielnym rozkazem.

Komendant personelu podlega we wszystkich sprawach Szefowi Służby przem. woj. D. O. K., a na obszarze etapowym Szefowi Służby przem. woj. Okręgu Etapowego.

CZĘŚĆ II.

**UPRAWNIENIA I ZAKRES DZIAŁANIA KOMENDANTA
PERSONELU.****Prz. 7. Zakres działania.**

Poza czynnościami, przewidzianymi w przg. poprzednich, Komendant personelu prowadzi wszystkie czynności, związane ze sprawowaniem dowództwa nad podległym mu personelem.

Sprawy dotyczące fachowej strony prowadzenia produkcji, zmian technicznych, oraz rozdział czynności technicznych pomiędzy zatrudniony personel należą wyłącznie do dyrektora zakładu.

Prz. 8. Uprawnienia dyscyplinarne.

W stosunku do podległych sobie:

- a) zmobilizowanych osób wojskowych,
- b) powołanych do świadczeń osobistych,
- c) kompanji roboczych.

Komendant personelu ma uprawnienia dyscyplinarne dowódcy pułku.

Do pracowników, którzy posiadają stopnie wojskowe w rezerwie lub posp. rusz. stosować należy ogólne przepisy dyscyplinarne, przewidziane dla poszczególnych stopni wojskowych.

Do pracowników, którzy nie są rezerwistami lub pospolitakami, oraz do tych pracowników, którzy posiadają stopień wojskowy szeregowych, nie odpowiadający zajmowanemu stanowisku w zakładzie, z tytułu swego wykształcenia, należy stosować następujące zasady przy wymiarze kar, przyrównując:

- a) personel wykwalifikowany techniczny i administracyjny, o wykształceniu wyższym, lub średnim do oficerów młodszych,
- b) personel wykwalifikowany o wykształceniu niższym do podoficerów (plutonowych),
- c) personel niewykwalifikowany do szeregowców.

Prg. 9. Postępowanie w wypadkach przewinień przewidzianych w kodeksie karnym.

W razie popełnienia przez pracownika zakładu przem. wojen. czynu, który podpada pod wojskowy kodeks karny, Komendant personelu układa doniesienie karne i przedkłada je niezwłocznie właściwemu D-cy.

Prg. 10. Utrzymanie dyscypliny.

Wśród podległego sobie personelu Komendant personelu utrzymuje dyscyplinę przez wydawanie perjodycznych rozkazów, przez odprawy, przez pouczenia i kary przy raporcie.

Prg. 11. Ochrona przed agitacją wywrotową.

Celem zabezpieczenia podległego sobie personelu przed agitacją wywrotową Komendant personelu poza czynnościami, przewidzianymi w prg. 9. przeciwdziała tej akcji przez dostarczanie pism i dzienników. Akcję tę prowadzi w ścisłym porozumieniu z Referatem Bezpieczeństwa D.O.K.

Prg. 12. Środki do dyspozycji Komendanta personelu.

Dla zabezpieczenia wykonania zadań Kom. pers. wyszczególnionych w prg. 5., D-ca O. K. dostarcza dla każdego zakładu odpowiednich środków na podstawie opracowanych elaboratów mob. zakł. przem. i obowiązujących instrukcji.

Prg. 13. Sprawy sanitarne.

Celem ochrony podległego mu personelu przed chorobami zakaźnymi, Komendant personelu wykonuje wszystkie zarządzenia Szefa Sanitarnego D. O. K., przy pomocy lekarza danego zakładu.

Prg. 14. Zapotrzebowanie pracowników.

W razie potrzeby uzupełnienia stanu pracowników danego zakładu, o ile ich nie można otrzymać na rynku pracy, Komendant personelu przedkłada zapotrzebowanie Szefowi Służby przem. woj. w D. O. K. z wyszczególnieniem kategorii potrzebnych pracowników.

Prg. 15. Zwolnienia pracowników.

W wypadku gdy przydzielony do zakładu przem. woj. pracownik nie nadaje się do pracy w tym zakładzie, Komendant personelu na wniosek dyrekcji zwalnia takiego pracownika i:

a) jeśli to jest pracownik posiadający przydział mob. do danego zakładu, odsyła go do oddziału mobilizującego dany zakład,

b) o ile to jest pracownik powołany do świadczeń osobistych, zwalnia go z danego zakładu, odbierając legitymację.

O wszelkich zwolnieniach zawiadamia Komendant personelu Szefa Służby przem. woj. D. O. K. Do meldunku należy dołączyć wyciąg z księgi ewidencyjnej.

Prg. 16. Zapewnienie pokrycia codziennego potrzeb pracowników.

Poza obowiązkami, wymienionymi w poprzednich paragrafach niniejszej instrukcji, Komendant personelu ma obowiązek starać się o zaspokojenie codziennych potrzeb życia pracowników przez opiekę nad istniejącymi kooperatywami robotniczymi, przez zabezpieczenie dostawy potrzebnych dla nich artykułów pierwszej potrzeby i sprawiedliwy ich rozdział.

Prg. 17. Ewidencja personelu.

Komendant personelu przy pomocy biura administracyjnego danego zakładu prowadzi dokładną ewidencję wszystkich pracowników wytwórni. Obowiązanych do służby wojskowej na oddzielnych listach i oddzielnie obowiązanych do świadczeń osobistych, względnie służby pomocniczej (wzór Nr. 1).

Prg. 18. Raporty.

Komendant personelu będzie przedstawiać Min. Spraw Wojsk. przez Szefa Służby P. W. D. O. K., lub D. O. E. perorydyczne raporty i meldunki, zawierające spostrzeżenia i wnioski z zakresu jego prac, objętych niniejszą instrukcją.

Wzory i terminy tych raportów będą określone oddzielnie.

CZĘŚĆ III.

**PERSONEL W ZMOBILIZOWANYM ZAKŁADZIE PRZEM. WOJ.,
DYSCYPLINA WOJSKOWA, SĄDOWNICTWO WOJSKOWE,
WYNAGRODZENIE I URLOPY.**

Prg. 19. Kategorie personelu.

W każdym zakładzie przemysłowym zajęty personel będzie się składał:

- a) z obowiązanych do służby wojskowej, mających przydział wojenny do danego zakładu,
- b) przydzielonych kompanii roboczych,
- b) nieobowiązanych do służby wojskowej, a powołanych do służby pomocniczej, wzgl. świadczeń osobistych,
- d) nie obowiązanych do służby wojskowej ani pomocniczej, ani świadczeń osobistych, a pracujących na zasadzie dobrowolnej umowy.

**Prg. 20. Podporządkowanie dyscyplinie i sądownictwu
wojsk.**

Cały wyżej wymieniony personel pkt. a. i b. podlega dyscyplinie i sądownictwu wojskowemu.

Personel wymieniony w pkt. c. podlega Komendantowi personelu tylko dyscyplinarnie.

Personel ten tworzy samodzielny oddział wojskowy na czele którego jest postawiony oficer „Komendant personelu“.

W sprawach technicznych i dyscypliny (regulaminu) pracy podlega personel zakładu swoim fachowym kierownikom. bez względu na posiadany stopień wojskowy.

Prg. 21. Pobory.

Cały personel pracujący w zakładzie przemysłowym pobiera za swą pracę wynagrodzenie od zarządu danego zakładu, według norm stosowanych każdorazowo w danej gałęzi przemysłu i w danej miejscowości.

Poza tem wynagrodzeniem żadne inne świadczenia zestro-ny państwa ani robotnikom, ani ich rodzinom nie przysługują.

Prg. 22. Kompaje robocze.

Celem zapewnienia dla pewnych zakładów przem. robotników niewykwalifikowanych, będą dla nich przydzielane kompanje robocze. Skład osobowy takiej kompanji będzie wynosił w zasadzie 1 ofic., 4 podof. i 100 szeregowców.

Kompanje robocze otrzymują pobory, wyżywienie, zaopatrzenie i pomieszczenie wedle norm, ustalonych dla osób powołanych do szeregów armji. Sprawy zaopatrzenia kompanji roboczych, przewidziane są w elaboratach mob. tych zakładów, które kompanje robocze otrzymują.

Koszty utrzymania kompanji roboczych za czas przydziału jej do danego zakładu (wyżywienie, umundurowanie, zakwaterowanie i żołąd) oraz kosztu przejazdu kompanji z miejsca postoju do danego zakładu, obciążają dane przedsiębiorstwo. Rozliczenia tych kosztów dokonuje Komisja Gospodarcza do której dana kompanja gospodarczo należy, na podstawie danych, które jest obowiązany dostarczyć Komisji Gospodarczej Komendant personelu.

Dowódca Komp. roboczej podlega Komendantowi personelu danego zakładu przemysłowego.

Prg. 23. Pomieszczenie

Pracownicy nie pracujący stale w pewnym zakładzie przemysłowym, którzy otrzymują przydziały do zakładów przemysłowych z poza swych stałych miejsc zamieszkania, otrzymują kwatery od zarządu danej wytwórni.

W braku odpowiedniego pomieszczenia zarząd zakładu w drodze przez Komendanta personelu zwraca się o przydział kwater do komendy garnizonu.

Prg. 24. Umundurowanie.

Cały zmobilizowany personel zakładu przemysłowego nie będzie umundurowany.

Prg. 25. Legitymacje.

Poza kartami przydziału mob. wzgl. kartami powołania do służby pomocniczej, wzgl. świadczeń osobistych, cały personel w zmobilizowanym zakładzie przemysłowym będzie posiadał legitymacje, wystawione przez Komendanta personelu danego zakładu, wedle wzoru obowiązującego w danym O. K.

Prg. 26. Opieka lekarska.

Zorganizowanie opieki sanitarnej, lecznictwa ambulatoryjnego i szpitalnego dla personelu zmobilizowanego, wzgl. powołanego do świadczeń osobistych, należy do obowiązku Szefa Sanitarnego D.O.K.

Prg. 27. Nieszczęśliwe wypadki.

Pracownikom zmobilizowanym i powołanym do świadczeń osobistych w razie nieszczęśliwego wypadku podczas pracy, w następstwie którego ponieśli bez własnej winy szkodę na zdrowiu, wzgl. utracili życie, należy się wzgl. po nim pozostałej rodzinie, zaopatrzenie ustalone w ustawie inwalidzkiej.

Prg. 28. Urlopy.

Do Kompetencji Komendanta pers. należy regulowanie i udzielanie urlopów pracownikom wszystkich kategorii, zatrudnionym w zmobilizowanym(ch) zakładzie(ach) przem. W sprawach tych Komendant personelu porozumiewa się z naczelnym dyrektorem zakładu. Wysokość urlopu dla różnych kategorii pracowników określi osobny rozkaz.

Prg. 29. Zażalenia, prośby.

Wszelkie prośby lub zażalenia przedstawiają poszczególni pracownicy drogą ustnego raportu Komendantowi personelu.

32847/
12

WAP

